

JFF

100 ÅR

JÖNKÖPINGS FILATELIST-FÖRENING

Frimärkssamlandet i Jönköping har gamla anor och det fanns flera filatelister, som tidigt sökte medlemskap i Sveriges Filatelistförening. Den namnkunnigaste var Carl E Janson, som från sin bostad på Norra Strandgatan drev en form av frimärkshandel redan på 1890-talet.

Lokalföreningen i Jönköping bildades dock inte förrän år 1919. Den annons i ortspressen som blev den tändande gnistan till Jönköpings Filatelist-Förening är inklippt till höger:

Ur Jönköpings-Posten 7 april 1919

I Svensk Filatelistisk Tidskrift följde nedanstående rapport från detta första sammanträde:

NY SVENSK FILATELIST-FÖRENING

Tisdagen den 8 april sammanträdde några för Filateliens intresserade personer i Jönköping för dryftandet af möjligheten att bilda en sammanslutning af filatelister i Jönköping med omnejd. De närvarande beslöto enhälligt att bilda Jönköpings Filatelistförening. Dock skulle den nya föreningen ej sortera under Sveriges Filatelistförening utan vara fullständigt fristående. Till ordförande valdes ingenjör E. H. V. Pagels, till vice ordförande tandläkare Axel Jonsson, till sekreterare bankkassör E. Widerström, till kassör brukstjänsteman H. Derantz och till cirkulationsföreståndare grosshandlare S. Swedman, samtliga medlemmar af S.F.F. I brev till oss skrives att "föreningens arbete skall bedrivas efter moderna linier och att man startat under de bästa förhoppningar och de bästa utsikter". Vi önska den nya sammanslutningen all möjlig lycka och framgång och hänvisa intresserade till våra annonsspalter, där nödiga detaljer om inträde i föreningen framläggas.

Föreningen som bildades vid detta tillfälle kom redan från början att bli synnerligen vital. Redan under det första halvåret kunde 32 medlemmar räknas in. Årsavgiften var 5 kronor.

Före den nu sittande ordföranden har tolv märkesmän presiderat under de gångna åren. Var och en har gjort en minnesvärd insats i föreningens historia:

1919 – 1925	E. H. Viktor Pagels
1925 – 1931	Eric Widerström
1931 – 1933	Per Thomée
1933 – 1952	Lennart B. Schånberg
1952 – 1955	Gösta Holm
1955 – 1958	Malte Linnarsson
1958 – 1970	Holger Olsson
1970 – 1981	Rolf Lindgren
1981 – 1983	Bengt R. Lindeberg
1983 – 1986	Thomas Zenno
1986 – 1991	Göte Fredriksson
1991 – 1998	Jan Blänning
1998 – 2003	Göte Fredriksson
2003 – 2008	Jan Blänning
2008 –	Hans-Ove Aldenbrink

Alla är män som haft medlemmarnas förtroende genom sitt filatelistiska kunnande och som med nit och levande intresse fört föreningens talan. Sedan 2008 förs ordförandeklubban av Hans-Ove Aldenbrink.

Redan på ett tidigt stadium insåg man betydelsen av att intressera ungdomen för filateli, men det skulle dröja till år 1948 innan en ungdomsavdelning bildades f.ö. samma år som den första kvinnliga medlemmen invaldes.

Sedan startandet har man eftersträvat regelbundet återkommande sammanträden, och sådana hålls en gång varje månad med undantag för sommaren. Dessutom hölls bytesaftnar en gång per månad som på 1980-talet sköttes med den äran av vår bytesföreståndarinna, Maja Ahnberg.

Självfallet har frimärkssamlandet och därmed sammanhängande aktiviteter och utbyte av kunskaper och erfarenheter alltid varit det primära i föreningen. Det hindrar inte att man stundom samlas till uppslupna små arrangemang, i en del fall långt utanför stadens hank och stör. I guldade protokoll läses om utflykter och gökottor, ja år 1933 avhölls en sådan i en jaktstuga med bl a bågskytte på programmet.

När föreningens förste ordförande ingenjör Pagels fyllde 60 år den 30 aug 1920 hedrades han med ett " eget " frimärke med följande text runt fotografiet: Sverige – E H V Pagels år 1860 – 1920. Att den blott årsgamla föreningen på detta sätt ville hylla sin ordförande vittnar om denna förgrundsgestalts popularitet och förtjänster till föreningens fromma. Det var ju också han som var den egentliga initiativtagaren.

Den 20 januari 1923 utkom det första numret av "Pagels Gossar", en fyrsidig tidning i folioformat som delvis innehöll föreningsnytt men rikligt kryddad med torr filatelistisk humor.

Under en lång följd av år har föreningen avhållit julfester och ur en inbjudan till en sådan från år 1926 saxas följande: "Lottor på 150 st lottor à 50 öre där varje lott utfaller med vinst, biografteater, storslagen auktion, nidvisor metervis och gemensam supé till 3 kr. Kom som Du Ä !"

Jönköpings Filatelist-Förenings första utställning hölls på Stora Hotellet, rum 109 och 110 den 17 till 19 september 1927. Den åttasidiga katalogen upptar 16 utställare och 22 exponat. Sex olika utställningsgrupper upptas och som exempel definieras Grupp I enligt följande:

”Till denna grupp hänföres sådana samlingar från hela världen eller olika land, där ej avseende fästes vid t ex olika tandningar, färgnyanser o dyl, utan endast ett märke av varje valör upptages i samlingen”.

Av ovanstående framgår att synsättet på hur en samling skall läggas upp har förändrats väsentligt från denna tid till nutid.

På utställningen visade tandläkare Axel Jonsson, Mauritius 2p blå i första upplagan, värde 80.000 franc i dåtidens valuta. Grosshandlare Swen Swedman ställde ut ”Preussen” och ”Turn und Taxis” komplett och bland utställarna återfanns även de kända personerna fabrikör A. E. Bolling och frimärkshandlare Carl E. Janson.

Swen Swedman blev år 1928 utställningskommissarie för den nationella industriutställningen på kasernområdet vid Ryhov. Här inrättades på initiativ av Swen Swedman – Jönköpings första tillfälliga postkontor och de båda stämplarna JÖNKÖPING UTSTÄLLNINGEN och UTSTÄLLNINGEN LBR är i dag eftersökta objekt bland samlare av Jönköpings posthistoria.

En tidig utställning i JFF-regi hölls i hörnhuset i Östra Storgatan-Hovrättstorget, där sedan varuhuset Domus kom att ligga. Bland utställarna återfanns Carl E. Janson, Lennart Schånberg (vid denna tidpunkt föreningens ordförande), Malte Linnarsson och Holger Olsson (båda sedermera ordförande i föreningen).

År 1929 utkom det första numret av tidningen ”Feltrycket”, ett nyhets- och annonsblad där många filatelistiska rön framfördes.

Under ett flertal år hade man inom föreningen livligt diskuterat en anslutning till riksförbundet, men majoriteten synes länge ha hållit på självständighetens fördelar. Först år 1938 var man mogen för att inträda i dåvarande Sveriges Filatelistförening. Efter omfattande förberedelser beslöts att inbjuda bl a riksförb. Kræppelin till ett stort möte i Jönköping. En framstående samlare av Tyska kolonierna hade dessutom inbjudits för föredrag och demonstration nämligen E. A. Kihlbom. Man beslöt därvid om anslutning till riksförbundet, vilket föreningen aldrig haft anledning att ångra.

Vid den dåvarande ordf. Lennart Schånbergs 65-årsdag fick även denne sitt eget frimärke och vid jubileumsmiddagen på Stora Hotellet trakterades gästerna med följande meny: In- och utländsk kilovara, Ringtypsmärkt kyckling med sallad, Glace à la 3-skill. banco. Vin: Sydeuropeisk raritet.

Samma år utbröt andra världskriget och dess verkningar sträckte sig även till vår förening. Frikostigt skänktes frimärken, vars avkastning gick till Belgiens lidande barn, Finlandshjälpen m m. När julfesten skulle hållas 1942 måste man först inhämta kristidsnämndens tillstånd när man ville sälja en flaska fylld med kaffebönor.

Vid 25-årsjubileet 1944 utgavs ett minnesbrevkort med avbildning av det äldsta funna post-sigillet från år 1675: "IENECOPIA", den latinska formen av Jönköping. Inför 50-årsjubileet 1969 präglades en plakett med detta sigill som förebild.

I samband med julfesten år 1945 utgavs ånyo en specialtidning "Jultrycket". Där kan man bl a få se en välgjord karikatyr av ordf. Schånberg försedd med vingar i idrottsutövning. Han var ju på sin tid en mycket framstående häcklöpare.

År 1950 blev ett verkligt genombrottsår då JFF blev värd för SFF-kongressen. I samband härmed hölls en mycket förnämlig utställning, som samlade besökare från när och fjärran. Ett 80-tal utställare deltog. Utställningen var förlagd dels i KFUM:s byggnad och dels i Gamla Rådhuset, där det berömda sk "Londonexponatet" visades. Det hade sammanställts av ett flertal kända filatelister inom riksföreningen bl a Dieden, Benzinger och Menzinsky samt tilldelats The Royal Philatelic Societys stora medalj. Evenemangets reklamärke tecknades av Arne O Olsson och graverades av Swen Ewert. Landshövding Olle Ekblom var hedersgäst vid den avslutande banketten på Stora Hotellet.

Från 1953 års Smålandsträff i Jönköping finns ett omfattande bildmaterial bevarat. En utställning hölls i Gamla Rådhuset och drog stor publik.

Nästa gång det blev Smålandsträff i Jönköping var år 1956 och denna gång anordnades utställningen i det nyuppförda Läns museet. Där fanns givetvis postexpedition och specialstämpel. På minneskortet hade avbildats det för JFF kända emblemet av en posttryttare blåsande i sitt horn.

Vid 50- och 60-årsjubileerna genomförde föreningen framgångsrika utställningar i samarbete med Postmuseet och Läns museet under ledning av de dåvarande ordförandena Holger Olsson resp. Rolf Lindgren.

I samband med förbundskongressen i Jönköping år 1984 organiserades vår största nationella utställning någonsin, IENECOPIA 84 på Elmia. Ett av Sveriges förnämsta filatelipris, Silverryttaren utdelades då. Utställningen invigdes av landshövding Gösta Gunnarsson.

Sedan har föreningen arrangerat flera sk Ienecopia-utställningar och mässor, där den senaste var IENECOPIA 2009, som var den första nationella renodlade vykortsutställningen med närmare 40 exponat.

Under en helg i april 2014 var föreningen värd för SFF:s kongress och sk SFF-dagar i Huskvarna Folkets Park. Under arrangemanget fanns 17 handlare på plats fredag-lördag och ett antal föredrag kördes. Under lördag-söndag bedrevs själva kongressarbetet med ca 100 st delegater från hela landet.

Under våren 2019 fyller föreningen 100 år och i samband med detta arrangeras en regional utställning IENECOPIA 2019, som lockar utställare att ställa ut 35 st nya exponat.

tidigare sammanställt av Bengt R Lindeberg
Arne O Olsson
Joel Rosenberg

rev 2019 av Börje Hillfelt